

Autor: Moustafa Bayoumi

Velký pochod za návrat

Bývá už osudem utiskovaných lidí po celém světě, že je zabíjejí vlastně dvakrát: nejprve kulkou či bombou, a následně také jazykem, jehož se k popisu jejich smrtí užívá. Společným jmenovatelem každého útisku konec konců je být vinen za své postavení oběti – a tato vina je vyjadřována jazykem, který má utlačované připravit i o jejich samotný boj.

Takový je už po desetiletí tragický osud **Palestinců**, kteří jsou za zabíjení svých lidí Izraelem obviňováni s natolik železnou pravidelností – a to nejenom izraelskou vládou, ale také americkým mediálním a politickým establishmentem – že už jsme si to v podstatě zvykli.

Přesto to ale nemusíme přijímat. Pečlivým studiem mediální terminologie se můžeme naučit rozpoznávat, jak k této dvojí smrti utiskovaných dochází, i jak se této zálučné prezentaci palestinského boje ubránit.

Palestinci v titulcích amerických zpráv umírají tajemnou smrtí

Podívejme se na některé titulky. V pondělí [14. května] zabila izraelská armáda v Gaze přes 60 demonstrantů. Smrtící násilí bylo jednostranné – nezemřel ani jeden Izraelec – a nepřiměřené. Krev ještě bezmála ani nestihla zaschnout, když *New York Times* vydaly tweet o svém zpravodajství o krvavých událostech. „Desítky Palestinců zemřely při protestech,

zatímco se Spojené státy chystají k otevření svého jeruzalémského velvyslanectví.“

Zemřely? Skutečně? Všimněme si, jak pasivní jazyk v této větě skrývá původce činu, což je ostatně přesně účelem pasivních jazykových konstrukcí. Z tohoto tweetu není patrná sebemenší zodpovědnost Izraele za zabití protestujících. Právě naopak. Palestinci jakoby prostě a takřka záhadně „zemřeli“.

Tento výlev už byl pro mnoho lidí příliš silná káva. Režisér Judd Apatow reagoval slovy „Stydte se. Je to jako říkat Trumpovým lžím ‚faktické nepřesnosti‘. Řekněte mi prosím, že váš twitterový účet má na starosti nějaký elév.“ Bravo.

Abychom ale nebyli k *New York Times* nespravedliví, úterní **titulek** papírového vydání (ano, to ještě existuje) už mluvil mnohem jasněji. „Izraelci zabili desítky lidí v Gaze,“ stálo tam, přestože stále není úplně jasné, kdo že tito „Izraelci“ jsou. Nebylo by podstatné jméno „Izrael“ přesnější? Armáda koneckonců zastupuje stát, ne jednotlivé občany.

Newyorské *Timesy* ale s matoucími nadpisy rozhodně nejsou osamocené. **Hlavní zpráva** *Washington Post* o masakru byla nadepsána: „Gaza pochovává své mrtvé. Počet obětí protestů u hraničního plotu s Izraelem přesáhl 60“. I tento titulek nechává nezodpovězenou otázku, kdo vlastně ty tucty lidí v Gaze zabil? Máme snad předpokládat, že to byly protesty – a ne izraelská armáda?

Wall Street Journal vyvěsil na svůj web **video** s nadpisem „Střety kvůli nové americké ambasádě v Jeruzalémě si vyžádaly desítky mrtvých“. Tento titulek je popravdě ještě horší než ty předchozí. Nazvat tento masakr „střety“ není jen nepoctivé, ale také velice zavádějící, stejně jako tvrzení, že Palestinci protestovali jenom proti nové americké ambasádě v Jeruzalémě. Velký pochod za návrat v Gaze byl z velké části zorganizován, aby upoutal pozornost na utrpení palestinských uprchlíků, kteří tvoří asi 70% obyvatelstva Pásmu Gazy.

A pak tu mám onen titulkový evergreen „vyžádaly si desítky mrtvých“, který nám opět neříká nic o tom, kdo koho zastřelil, a místo toho naznačuje, že zabíjejí nikoliv lidé, ale „střety“ a nepřímou tím naznačuje, že Palestinci jsou v zásadě znovu zodpovědní za masakr svých vlastních.

Skoro jako by kulky jen tak visely ve vzduchu a čekaly na Palestince, až jim úmyslně napochodují do cesty.

Tyto nadpisy jsou novinářským ekvivalentem prohlášení americké vyslankyně Nikki Haleyové před Radou bezpečnosti OSN, že „žádná země v tomto shromáždění by nedokázala jednat s větší zdrženlivostí než Izrael“. Taková volba slov nemá za cíl jen ochránit Izrael před kritikou, ale mnohem zásadněji i před zodpovědností.

George Orwell před více než 70 lety napsal, že moderní politický jazyk „byl sestromen tak, aby lži zněly pravdivě a vražda počestně“. Bohužel musím říci, že se toho změnilo jen málo. A nic se nezmění, dokud od šířitelů současného politického jazyka nebudeme požadovat více.

Palestinci si to zaslouží. Stejně jako my všichni. A nikdo by neměl umírat víckrát než jednou.

Úvaha Moustafy Bayoumiho *In America's news headlines, Palestinians die mysterious deaths* vyšla v novinách *The Guardian* 16. května 2018.